

УДК 342.9
DOI 10.32782/2663-5666.2024.4.6

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ КИТАЮ

Вступ. Оптимізація структури освіти з огляду на інклюзивну освіту. Іншим викликом рівного доступу в освіті в Китаї є інклюзивна освіта та учні з спеціальними потребами. За даними станом на 2018 р. У країні близько 5 мільйонів дітей-інвалідів у віці від 0 до 18 років з різними типами та ступенями інвалідності, і більше 50% дітей-інвалідів навчаються у спеціальних школах. Порівняно з іншими країнами, частка дітей-інвалідів, які отримують інклюзивну освіту в звичайних школах США, становить близько 90%, а в багатьох країнах, що розвиваються, ця частка становить близько 70% (UNESCO, 2020). Як ми бачимо доступність являється 100% що зумовлює потребу для покращення освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури з цієї проблеми (Лі Х., Лю П.В. & Чжан, Дж. (2012) [1], Ліберман, Дж., Левін, В., Луна-Базальдуа, Д., Гарніш, М. (2020) [2], концептуальних основ Lijia Guo, Jiashun Huang, You Zhang. (2019) [3] та особливостей організації процесу навчання в інклюзивному просторі Шварц [7], виявлення проблем у системі інклюзивної освіти. Zhang, Y. & Xie, Y. (2016) [15], спільних для різних країн, та обґрунтування способів вирішення цих проблем Жоу, Кало, Рінне, Сіомінен 2018 [18]. Разом з тим, актуальність означеної проблеми постійно зростає, оскільки нерозкритими залишаються форми організації роботи людей з особливими освітніми потребами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Інтеграція Китаю у світовий соціально-економічний простір передбачає практичне втілення ідей та цінностей, які сповідують демократичні суспільства. Китайський уряд визнає, що кожна людина, незалежно від стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, має право на отримання якісної освіти. Головною характеристикою суспільства має бути повага до людського розмаїття, захист прав особи, дотримання принципів безпеки, що забезпечує захист та включення у соціум усіх верств населення, в тому числі й осіб з інвалідністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. В основу інклюзії закладено принцип доступності та дотримання прав людини щодо рівного доступу до здобуття якісної освіти. Офіційну позицію світової спільноти щодо усунення упередженості та дискримінації стосовно осіб з інвалідністю декларувала Комісія з прав людини ООН про те, що освіта має надаватися в межах можливого, без будь-якого вияву дискримінації стосовно дітей та дорослих [14, с. 2]. Також уряд КНР визнає, що регулярні заняття у школі є важливим засобом забезпечення рівного доступу до обов'язкової освіти дітей та підлітків з спеціальними потребами, а також важливим проявом підвищення рівня соціальної культури [10, с. 8], а модернізація освітньої системи повинна передбачати рівний доступ дітей з особливими освітніми потребами до здобуття якісної освіти. Така політика дозволяє дітям з особливими освітніми потребами бути включеними до загальної системи освіти, де вони зможуть не тільки навчатися, а й оволодівати навичками соціальної взаємодії з однолітками [13, с. 3]. Закон про освіту 1986 р., яким було проголошено обов'язкову освіту в Китаї, надав юридичний мандат на навчання одночасно всім учням, зокрема учням з спеціальними потребами. Проте лише в серпні 1994 р. Державною радою було затверджено та оприлюднено «Положення Китайської Народної Республіки про освіту інвалідів» [9, с. 5], які стали першим спеціальним документом Китаю про освіту інвалідів і у подальшому гарантували рівні права інвалідів у країні на здобуття освіти та сприяли розвитку освіти для інвалідів. У документі зазначалося, що освіта для інвалідів є невід'ємною частиною національної освіти. Держава заохочує створення навчальних закладів для інвалідів і покладає це на органи місцевого самоврядування. Такі заклади мають бути адаптовані до особливостей навчання, реабілітації та життя учнів-інвалідів. Відтак багато провінційних органів управління освітою впровадили вимоги уряду і створили окремі школи для учнів

з обмеженими можливостями. Проте надання послуг таким учням у країні відбувалося непослідовно і нерівномірно. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), лише 20% народжених дітей вважаються умовно здоровими, інші – або страждають психічними та фізичними вадами, або перебувають у стані між здоров'ям та захворюваннями (WHO, 2011). Тому визнання та захист прав кожної дитини, її інтересів, потреб, надання підтримки і супроводу у процесі соціалізації, вибору професійної діяльності та незалежного проживання є дуже важливим на сучасному етапі розвитку освіти.

Інклюзивне навчання, передбачає спільне перебування дітей із особливими освітніми потребами з їх здоровими однолітками. Альтернативною формою навчання дітей з особливими освітніми потребами є визнана в багатьох країнах світу інклюзивна форма освіти, яка дозволяє цим дітям навчатися у навчальних закладах, поряд із звичайними дітьми. Таким чином забезпечується соціалізація дітей та їх розвиток [15, с. 3]. Інклюзивна освіта (інклюзивна освіта) – це нова освітня концепція та освітній процес, запропонована в декларації, прийнятій на «Всесвітній конференції з питань освіти людей з особливими потребами», що відбулася в м. Саламанка (Іспанія) 10 червня 1994 р. Ця концепція виступає за рівність всіх студентів, проти дискримінації та відчуження, сприяє активній участі, зосереджується на колективній співпраці та відповідає різним потребам. Це освіта без виключення, дискримінації та класифікації (UNESCO, 1994). Слідуючи глобальним тенденціям, Китай у кінці 1990-х рр. Розпочав рух «Навчання у звичайному класі», метою якого є навчання учнів з обмеженими можливостями у звичайних класах. Проте надання послуг учням з обмеженими можливостями у країні відбувалося непослідовно та повсюдно [7, с. 5]. У 2009 р. Було запущено програму «Інклюзивна освіта» від проекту ЄС «Врятуй дітей» (救助儿童会), який став відправною точкою впровадження інклюзивної освіти у західних районах. У той час, враховуючи відносну відсталість освіти на заході та відповідаючи на заклик країни про підтримку освіти в західних районах, програму «Інклюзивна освіта» спочатку пілотувався на південному заході Китаю. За підтримки уряду та партнерів «Врятуй дітей» реалізував пілотні проекти в 40 школах провінції Юньнань та Сичуань (NIEES/Save the Children Fund, 2012).

Станом на кінець 2017 р., програма «Інклюзивна освіта» допомогла понад 43 700 дітям, у тому числі 901 дитині-інваліду. «Збережи дітей» створив сім міських спеціальних освітніх ресурсних центрів в Юньнані, Сичуані та Сінцзяні, які поступово передав у відомство місцевих органів влади. Згодом результати проекту було поширено до провінційного та муніципального рівнів, а також на міжгалузеве співробітництво. Було створено експертні комітети для інвалідів, де поглиблено вивчались розробки освітніх навчальних курсів та розробки індексу якості інклюзивної практики [11, с. 6]. У 2017 р. Прем'єр-міністр Лі Кецянь підписав розпорядження Державної ради № 674, яким було переглянуто «Положення» від 1994 р. Переглянутим «Положенням» було внесено зміни щодо вдосконалення системи освіти з точки зору цілей розвитку та концепцій освіти для людей з обмеженими можливостями, механізмів прийому, стандартів викладання, побудови команди вчителів, а також гарантій та підтримки. Положенням було також скориговано цілі та концепції розвитку освіти для людей з інвалідністю, і підкреслювалося, що держава гарантує обов'язкове навчання для людей з інвалідністю, розвиває професійно-технічну освіту для таких людей, активно впроваджує дошкільну освіту та поступово розвиває старшу середню школу. Також активно сприятиме інклюзивній освіті, надаючи пріоритет загальній освіті і покращенню якості освіти [12, с. 10]. Сьогодні центральний та місцеві органи влади активно впроваджують інклюзивну освіту та сприяють навчанню дітей-інвалідів у звичайних класах. Китайським урядом було заплановано, що до 2020 р. У загальноосвітніх школах буде навчатися 95 відсотків дітей-інвалідів. На кожного учня-інваліда уряд щор. Надає 902 доларів США для покриття вартості спеціально обладнаних для осіб з обмеженими можливостями закладів та викладачів-спеціалістів [7, с. 6]. У червні 2020 р. Міністерством освіти КНР було видано документ «Щодо посилення обов'язкової освіти дітей з обмеженими можливостями» (教育部关于加强残疾儿童少年义务教育阶段随班就读工作的指导意见), де йдеться про повагу та толерантність щодо відмінностей між учнями, а також закликається приділяти більше уваги турботі про учнів з обмеженими можливостями, навчати учнів відповідно до їх здібностей, наполягати на інтеграції їх до загальноосвітніх класів, покращувати якість освіти, реалізовувати справед-

ливий та якісний розвиток спеціальної освіти та сприяти кращій інтеграції дітей-інвалідів у соціальне життя [10, с. 6].

У документі наголошується на таких аспектах, як:

Вдосконалення механізмів оцінювання потреб та наукового підходу щодо впровадження освіти для дітей-інвалідів. Для цього місцевим органам освіти спільно з Федерацією інвалідів пропонується кожного р. До кінця квітня проводити реєстрацію дітей та підлітків з обмеженими можливостями шкільного віку для з'ясування точного списку та проведення ретельного розслідування потреб таких дітей. До кінця травня також необхідно проводити всебічну та стандартизовану оцінку фізичного стану, академічних можливостей та пристосованості таких учнів до звичайних занять.

Посилення будівництва та підвищення ефективності використання ресурсних класів для надання спеціальних освітніх послуг, зокрема індивідуальної та психологічної консультації, реабілітаційного навчання для учнів-інвалідів. Школам, які приймають більше 5 учнів-інвалідів у звичайні класи, пропонується створювати спеціальні навчальні класи та кабінети відповідно до типів інвалідності учнів, оснащені необхідними засобами та ресурсами для реабілітації, викладачами з спеціальною підготовкою.

Вдосконалення механізмів роботи та раціонального розподілу виїзних інструкторів, які надають наукові вказівки та професійні консультаційні послуги для звичайних шкіл та батьків. Уряд заохочує школи популяризувати знання та методи спеціальної освіти, використовувати ІКТ (великі дані, технології блокчейн), що підвищують точність надання послуг.

Коригування предметного викладання. Звичайні школи повинні поважати та дотримуватися фізичних та психічних особливостей та законів навчання учнів-інвалідів відповідно до національної навчальної програми початкової та середньої школи, стандартів навчальних програм та уніфікованих навчальних матеріалів, а також розумно коригувати зміст викладання навчальної програми відповідно до фактичного стану, категорії та ступеня інвалідності кожного учня-інваліда. Слід науково трансформувати методи навчання задля постійного покращення та ефективності навчання учнів з обмеженими можливостями у звичайних класах.

Серед іншого – посилення контролю для запобігання відсіву та удосконалення системи

оцінювання учнів з обмеженими можливостями, підвищення професійних здібностей викладачів у галузі спеціальної освіти, створення без бар'єрного середовища, яке сприяє інтеграції учнів з обмеженими можливостями серед звичайних учнів, заборона будь-якої дискримінації в освіті на основі інвалідності тощо [9, с. 14]. Деякі провінційні органи влади застосовують додаткові ресурси для учнів з обмеженими можливостями.

Наприклад, Шанхайська муніципальна освітня комісія (上海市教育委员会 (SMEC)) працює над розробкою формальних шляхів спеціальної освіти в загальноосвітніх та спеціальних школах, зокрема над розробкою окремих навчальних планів та навчальних матеріалів для учнів з особливими потребами. Вони також сформували офіційні сертифікати про підготовку вчителів спеціальної освіти та звільнили школи спеціальної освіти від сплати за підручники. У 2014 р. Комісія оголосила про плани запропонувати індивідуальне навчання дітям з обмеженими можливостями, які отримують медичну допомогу. У рамках цієї програми вчителі та лікарі спільно розробляють унікальну навчальну програму для кожної дитини на основі її потреб [7, с. 5]. Насамкінець, слід зазначити, що аналіз імплементації освітньої політики у практику зроблено у докладах Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), ЮНЕСКО (UNESCO), Світового банку (World Bank) та ЮНІСЕФ (UNICEF). В багатьох з них підкреслено, що, хоча Китай докладає значні зусилля у подоланні проблем, пов'язаних з рівним доступом до освіти, проте все ще залишається багато невирішених питань та викликів. Так, наприклад, першочерговим пріоритетом уряду все ще є інвестиції в устаткування (будівлі, обладнання тощо), але найбільш довгостроковим впливом є інвестиції у нарощування освітнього потенціалу, освітньо-навчальний та інституціональний розвиток. В Китаї більшість освітніх фондів використовуються на стипендії, безкоштовні підручники, субсидії на проживання, будівлі, обладнання тощо. Проте міжнародний досвід свідчить, що, хоча бідність є основною причиною низького доступу до шкільного навчання, існують також й інші бар'єри, такі як велика відстань до шкіл, відсутність жінок-вчителів, величезне навантаження вдома, дуже низькі академічні досягнення тощо. Витрачені інвестиції на модернізацію обладнання для дистанційної освіти (комп'ютерів, супутникових приймачів тощо) можуть бути витрачені даремно,

якщо школи не можуть оплачувати утримання цього обладнання, і обладнання буде простоювати. Тож окрім інвестицій в устаткування, необхідно залучати та передбачати більше коштів для покращення якості навчання, соціальних заходів з залученням місцевої громади, навчання батьків, поширення інформації щодо необхідності та доцільності в якійсній освіті тощо [21, с. 2]. Серед інших питань звертають увагу на наступне:

Прозорість та ефективність інвестицій є надзвичайним викликом при реалізації проектів, особливо великих, оскільки інколи на освіту витрачаються значні кошти, а якість є незадовільною.

Багато державних проектів скоріше базуються на статистичних даних, ніж на результатах. Система оцінювання проектів є надто слабкою, а під час впровадження збирається замало даних для інформування та корегування подальшої політики.

Національна система даних недостатньо вичерпна, і не може надавати дезагреговані цифри для кожної групи, що знаходиться у складному положенні (скільки дітей, які не навчаються в школі, скільки дітей-мігрантів у містах, дітей вулиці, дітей меншин, дівчат у сільській місцевості тощо). Це призводить до труднощів в інформуванні та розробці подальшої політики.

Багато груп, що знаходяться у складному становищі, не зазнають цільових дій або зазнають зрідка, здебільшого у дотичний спосіб.

На даний час міжурядові організації та спонсори зіграли дуже важливу роль у забезпеченні рівного доступу до освіти вразливих груп. Але їхні повноваження, технічна підтримка, можливості використання національних та міжнародних консультантів, або інших незалежних третіх сторін для впровадження більш ефективних практик досить обмежені [18, с. 3]. Китайські дослідники додають, що рівний доступ до якісної освіти може бути обмеженим для деяких категорій дітей через такі реалії, як тіньова освіта, приватна освіта, міжнародні школи та навчання за кордоном. До тіньової освіти, яка розуміється як додаткова приватна освіта поряд із регулярним шкільним навчанням, все частіше залучаються учні, які мають потребу та очікування щодо вищої якості в освіті. Серед таких є ті, хто менш успішний у навчанні, але багато й академічно успішних [17, с. 2]. Це посилює нерівність в освіті, для дітей з нижчим рівнем доходу сім'ї, менш освіченими батьками та більшою кількістю братів і сестер. Також ця ре-

алія впливає на учнів із сільських та віддалених районів, учнів мігрантів з сільською реєстрацією та з різних етнічних груп [6, с. 15]. Окрім зростаючого попиту на приватне репетиторство з навчальних предметів та підготовки до іспитів, деякі батьки віддають своїх дітей до міжнародних шкіл або направляють їх на навчання за кордон. Це робиться задля того, щоб уникнути стресу через проходження іспиту gaokao, а іноді у пошуках більш західного стилю в освіті, яку вони вважають більш якісною та індивідуалізованою. Так, за статистичними даними 2018 р., на різних рівнях освітньої системи було понад 662 тис. Китайських студентів, що навчаються за кордоном, США та Англія – найпопулярніші напрямки [14, с. 11]. Така тенденція також може збільшити розрив між учнями з добре забезпечених та бідних сімей [3, с. 2]. Отже, враховуючи масштаби та багатоманітність китайської освіти, а також всю соціально-економічну та культурну структуру Китаю, можемо зазначити, що уряд відіграє вирішальну роль у сприянні справедливості. Китай досяг надзвичайного прогресу у розширенні доступу до освіти завдяки політиці універсалізації дев'яти років обов'язкової базової освіти, проте залишаються проблеми, на які спрямовано дії державних освітніх органів та міжнародних організацій. Також можемо констатувати, що завдяки пріоритетності доступу до освіти у національній стратегії розвитку та спланованим діям уряду, які окреслюють освітні стратегічні документи, відбувається поступове безупинне покращення ключових аспектів:

1. Посилення сільської освіти та скорочення розриву між східними та західними регіонами Китаю з точки зору навчальних ресурсів, матеріальних можливостей і кваліфікованих кадрів; пільговий розподіл ресурсів для бідних, сільських, віддалених, прикордонних районів та етнічних автономних районів; – скорочення різниці у рівні освіти між населенням східних і західних (віддалених, бідних) регіонів країни, міського і сільського населення;

2. Зменшення впливу системи hukou (реєстрації місця проживання) на дітей робочих мігрантів і розширення їхніх можливостей у рівному доступі до освіти; сприяння активному розвитку приватного сектору системи освіти (створення приватних шкіл, які відповідають стандартам, що і державні школи);

3. Покращення доступу дівчат і жінок до освіти, збільшення коефіцієнту їх утримання та успішності на всіх рівнях; змістовний перегляд

навчальних дисциплін, розробки та використання методик з розвитку гендерної чутливості;

4. Розширення доступу до базової освіти і на подальші рівні освітньої системи для дітей та молоді національних меншин;

5. Посилення контролю для запобігання відсіву дітей з соціально вразливих груп та фінансова підтримка їхнього навчання (надання національних стипендій);

6. Вдосконалення механізмів впровадження інклюзивної освіти; інтеграція дітей та підлітків з спеціальними потребами у загальноосвітні класи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розширення можливостей місцевих освітніх органів з планування освітньої діяльності на основі фактичної ситуації тощо. В умовах рівного доступу до освіти, уряд намагається зорієнтувати освіту на регіональні особливості і потреби; забезпечити мінімальний рівень освіти, встановлений освітніми стандартами для кожного члена суспільства; забезпечити рівність при вступі до навчальних закладів для всіх соціальних груп населення незалежно від матеріального становища, національності, статі, місця проживання. Викликами залишаються: урбанізація, яка у разі збільшує регіональні відмінності у доступі до якісної освіти, прозорість та ефективність інвестицій, орієнтація на результат, а не статистичні показники. Показовим є те, що більша частина коштів надходить від центрального уряду. Це підтверджує, що центральний уряд не лише «говорить про проблеми», а й надає реальну підтримку бідним районам, що, відповідно, зменшує тягар місцевих освітніх органів влади, і, безпосередньо, батьків. Хоча ще на початку XXI ст. Більшість зусиль та ресурсів було сконцентровано у добре розвинутих районах, зараз центральний уряд розділив країну на три райони: західні (дуже бідні), середні (порівняно бідні) та східні (небідні), і розподілив державні видатки відповідно до цих районів – чим бідніше район – тим більшу частину від загальних інвестицій в освіту вкладає уряд. Мільярди юанів було вкладено в західні райони, зокрема на будівництво шкіл-інтернатів та для впровадження стратегічних проектів, орієнтованих на обов'язкову освіту в сільській місцевості. Ці ключові проекти, проведені Міністерством освіти, з'явилися один за одним протягом короткого періоду та продемонстрували сильну готовність уряду вдосконалити сільську освіту. Усвідомлення зростаючого

дисбалансу та політична готовність подолати розрив є хорошою тенденцією у підвищенні рівня справедливості в освітній галузі. Підсумовуючи вищезазначене можемо твердити, що однією з основних тенденцій сучасного розвитку освіти в Китаї є створення умов для забезпечення рівного доступу до якісної освіти незалежно від національності, статі, соціального походження і майнового стану, місця проживання і стану здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Li, H., Liu, P.W. & Zhang, J. Estimating returns to education using twins in urban China 2012. *Journal of Development Economics*, 2(97), 494–504. <https://doi.org/10.1016/j.jdevec.2011.05.009>
2. Liberman, J., Levin, V., Luna-Bazaldúa, D., Harnisch, M. 2020. High-stakes school exams during COVID-19 (Coronavirus): What is the best approach? <https://blogs.worldbank.org/education/highstakes-school-exams-during-covid-19-coronavirus-what-best-approach>
3. Lijia Guo, Jiashun Huang, You Zhang. . Education Development in China: Education Return, Quality, and Equity. *Sustainability*, 11(13) 2019. <https://doi.org/10.3390/su11133750>
4. Lín Xiánzhì. . Guānyú “rénwén jīngshén dà tāolùn” [林贤治者:关于“人文精神大讨论”] 2013. <http://www.aisixiang.com/data/66264.html>
5. Lín Zhàomù. . Bǎ xīn fāzhǎn lǐniàn guānchūān fāzhǎn quán guòchéng hé gè lǐngyù (rénmín yào lùn) [林兆木者:把新发展理念贯穿发展全过程和各领域 (人民要论)]. *People's Daily Online* 2020, December 3. <http://theory.people.com.cn/n1/2020/1203/c40531-31953176.html>
6. Liú Dàoyù. . Zhōngguó xūyào yī chǎng zhēnzhèng de jiàoyù tǐzhì biàné 2008 [刘道玉者:中国需要一场真正的教育体制变革]. <http://learning.sohu.com/20080927/n259792912.shtml>
7. Schwartz, L. What Teachers in China Have Learned in the Past Month. *Edutopia*, March 13, 2020. <https://www.edutopia.org/article/what-teachers-china-have-learned-past-month>
8. Singh, A. & Akshay, P. . Gender Responsive Life Skills-Based Education: A Tool For Gender Empowerment Through NIOS Material 2013. <http://oasis.col.org/handle/11599/1871>
9. Singh, A. China's quiet education revolution. *China Daily* 2010, April 21. http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2010-04/21/content_9755578.htm
10. State Council. . State Council on Basic Education Reform and Development 2006. <http://ncee.org/wpcontent/uploads/2017/01/Sha-non-AV-4-State-Council-on-Basic-Education-Reform-andDevelopment-2006.pdf>
11. State Council. . Zhōngguó xìngbié píngděng yǔ fùnǚ fāzhǎn [中国性别平等与妇女发展]. *Xinhua Net* 2015. http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/22/content_2936716.htm
12. State Council. Zhōnghuá rénmín gònghéguó mínbàn jiàoyù cùjìn fǎ shíshī tiáolì 2016. [中华人民共和国民办教育促进法实施条例]. <http://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=35642&lib=law>

13. Wú Quánhuá. Wúquánhuá. Jiàoyù gǎigé yǔ jiàoyù fāzhǎn guānxì gàilùn [吴全华者:教育改革与教育发展关系概论]. Xiàndài jiàoyù wénzhāng jí, 6, 15–20, 2013. http://blog.sina.com.cn/s/blog_657e80550102v8nf.html

14. Zhang, Y. & Xie, Y. Family Background, Private Tutoring, and Children's Educational Performance in Contemporary China. Chinese Sociological Review 2016, 1(48), 64–82. <https://doi.org/10.1080/21620555.2015.1096193>

15. Zhao Jing, Wenbin Hu. China: country case study. Education for All Global Monitoring Report 2008 Education for All by 2015: will we make

it? 2007. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000155595>

16. Zhōngguó jīchǔ jiàoyù zhìliàng jiāncè xiétóng chuàngxīn zhōngxīn [中国基础教育质量监测协同创新中心]. 2021. Zhōngxīn gàikuàng: xiétóng rènwù [中心概况: 协同任务]. <https://cicabeq.bnu.edu.cn/zxgk/zxjj/index.htm>

17. Zhou, X., Kallo, J., Rinne, R. & Suominen, O. From restoration to transitions: delineating the reforms of education inspection in China. Educational Assessment Evaluation and Accountability, 2018, 30(2), 1–30. <https://doi.org/10.1007/s11092-018-9282-8>

Корольов Ю.О. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ КИТАЮ

Вступ. Розвиток інклюзивної освіти у Китаї є однією з актуальних проблем та життєвою необхідністю сучасності. Поняття «інклюзія» пронизане духовно-психологічним змістом освіти, а також тісно пов'язане з аксіологічними аспектами життя, такими як гуманізм, цінності та культура.

Інклюзивна освіта передбачає забезпечення рівного доступу до навчання для всіх здобувачів освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та можливостей (Ван Пейфен, Дін Бінся, 2002). Це поняття використовується для опису процесів і результатів навчання людей з особливими потребами у закладах освіти. Основна мета цієї системи – подолання бар'єрів у доступі до якісної освіти для всіх здобувачів, зокрема для тих, хто має особливості розвитку. Цей процес вирішує важливі духовно-моральні дилеми, які є ключовими для багатьох тисячолітньої культури та моралі китайського народу.

У Китаї інклюзивна освіта стає все більш актуальною і розвивається як важливий елемент освітньої стратегії. Переймаючи досвід сусідніх країн і враховуючи світові тенденції, китайський уряд активно сприяє розвитку цієї сфери.

Важливим завданням модернізації інклюзивної освіти у Китаї є індивідуалізація навчання. Це передбачає не лише відхід від уніфікованого підходу до навчання людей з особливими освітніми потребами на всіх рівнях, а й впровадження інноваційних методів та форм роботи. Крім того, необхідне глибоке осмислення методологічних і дидактичних основ навчання таких здобувачів освіти, що сприятиме підвищенню якості освітнього процесу.

Мета. На основі проведеного аналізу наукової літератури розкрити суть поняття «інклюзивної освіти Китаю» та визначити організацію роботи в освітній системі для покращення якості.

Матеріали і методи. Для досягнення мети дослідження були використані такі методи дослідження: аналіз наукової літератури, спостереження, що дозволили визначити ступінь актуальності проблеми; аналіз концептуальних положень та висновків, що містяться у філософській,

Педагогічній та методичній літературі; системний аналіз, порівняльний аналіз, метод класифікації, методи систематизації, узагальнення, логічного аналізу.

Результати. В статті доведено, що інклюзивна освіта – це освіта зі своєю гуманістичною філософією можливостей та вільного вибору, це необхідна підготовка до життя та повноцінної інтеграції кожного в суспільство без обмежень.

Перспективи. Автор переконаний, що ефективність інклюзивної освіти залежить від певних організаційно-педагогічних умов які якщо покращувати то буде можливим реалізувати поставлені цілі в освітньому процесі: наявності доступного середовища для кожного та гуманних взаємин з усіма учасниками освітнього процесу; науково-обґрунтованої системи інтеграції дітей до змішаних (інклюзивних) груп; високого професіоналізму педагогів та керівників підготовлених для всіх випадків; прийняття кожного учня та залученості і створення індивідуальних підходів; організаційної культури та духу взаєморозуміння; інтеграції інклюзивної освітньої організації з соціальними інститутами для всіх верств.

Ключові слова: вища освіта Китаю; мета вищої освіти; методичний підхід; менеджмент освіти; Індивідуальний підхід.

Korolov Yu.O. LEGAL PROTECTION OF STUDENTS WITH DISABILITIES IN THE CHINA EDUCATION SYSTEM

Introduction. The development of inclusive education in China is one of the pressing issues and a vital necessity of modernity. The concept of 'inclusion' is imbued with the spiritual and psychological essence of education, and is closely related to the axiological aspects of life, such as humanism, values, and culture.

Inclusive education involves ensuring equal access to learning for all learners, taking into account their individual needs and capabilities (Wang Peifen, Ding Bingsha, 2002). This concept is used to describe the processes and outcomes of educating individuals with special needs in educational institutions. The main goal of this system is to overcome barriers to accessing quality education for all learners, particularly for those with developmental differences. This process addresses important spiritual and moral dilemmas that are key to the millennia-old culture and morality of the Chinese people.

In China, inclusive education is becoming increasingly relevant and is developing as an important element of the educational strategy. By adopting the experiences of neighboring countries and considering global trends, the Chinese government is actively promoting the development of this area.

An important task in the modernization of inclusive education in China is the individualization of learning. This involves not only a departure from a standardized approach to teaching individuals with special educational needs at all levels but also the implementation of innovative methods and forms of work. In addition, a deep reflection on the methodological and didactic foundations of teaching such learners is necessary, which will contribute to improving the quality of the educational process.

Goal. Based on the analysis of the scientific literature, to reveal the essence of the concept of 'inclusive education in China' and to determine the organization of work within the educational system to improve quality.

Materials and Methods. To achieve the goal of the research, the following research methods were used: analysis of scientific literature, observation, which allowed for the determination of the relevance of the problem; analysis of conceptual provisions and conclusions contained in philosophical, Pedagogical and methodological literature; systems analysis, comparative analysis, classification method, methods of systematization, generalization, logical analysis.

Results. The article proves that inclusive education is an education with its humanistic philosophy of opportunities and free choice; it is a necessary preparation for life and full integration of everyone into society without limitations.

Prospects. The author is convinced that the effectiveness of inclusive education depends on certain organizational and pedagogical conditions, which, if improved, will make it possible to achieve the set goals in the educational process: the availability of an accessible environment for everyone and humane relationships among all participants in the educational process; a scientifically grounded system for integrating children into mixed (inclusive) groups; high professionalism of educators and leaders prepared for all situations; acceptance of each student and engagement in creating individual approaches; an organizational culture and spirit of mutual understanding; integration of the inclusive educational organization with social institutions for all strata.

Key words: China higher education; purpose of higher education; methodological approach; education management; Individual approach.